

Н. М. Тополенко, канд. наук з держ. упр., доцент кафедри обліку, аудиту, аналізу і оподаткування

Ю. А. Гаркуша, здобувач вищої освіти факультету управління

Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро, Україна

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ МОДЕРНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ

Ключові слова: облік, облікова система, регламентація обліку, бюджетні установи, стратегія, стандарти бухгалтерського обліку.

У зв'язку з інтеграцією України в міжнародну економічну спільноту перед національною економікою з'явилися нові потреби, щоб відповідати зарубіжним партнерам.

Потреби в розвитку та вдосконаленні бухгалтерського обліку в державному секторі є актуальними та об'єктивними, оскільки сучасний стан облікової системи не відповідає міжнародному рівню та має внутрішні проблеми, а саме:

- дефіцитність бюджетів, яка призводить до зниження обсягів послуг та загального зниження ефективності установ;

- законодавча невизначеність методів ведення бухгалтерського обліку в державному секторі;

- НП(С)БОДС не є офіційним перекладом Міжнародних стандартів обліку для державного сектору (International Public Sector Accounting Standards) (далі – IPSAS), а мають доволі скорочену їх версію, до того ще й застарілу. Відсутність офіційного перекладу IPSAS стає на заваді ефективному впровадженню бухгалтерського обліку в державному секторі України [1];

- жорстка регламентація практично всіх аспектів облікової діяльності установ державного сектору не дозволяє приймати адекватні управлінські рішення, спрямовані на підвищення ефективності діяльності установи, а обліковим працівникам – проявити творчий потенціал у вирішенні облікових проблем;

- використання різного програмного забезпечення для здійснення облікових операцій у державному секторі унеможливує комплексну автоматизацію системи обліку [2];

У 2018 р. Кабінетом Міністрів України було схвалено Стратегію модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі на період 2018–2025 рр., яка має прагнення зберегти жорстку регламентацію обліку в суб'єктів державного сектору. Реалізація Стратегії спрямована на створення до 2025 року єдиного інформаційного простору в бухгалтерському обліку, який ґрунтується на застосуванні національних положень (стандартів) в державному секторі й використанні плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі всіма суб'єктами державного сектору та удосконаленні моделі бухгалтерської служби [3]. Така стратегія не є досить прогресивною та не відповідає сучасним потребам, тому що сконцентрована на Національних положеннях та не враховує потреби міжнародного рівня.

Важливо знайти шляхи вирішення проблеми, використовувати всі можливості для оптимізації, до яких належить і удосконалення системи бухгалтерського обліку.

Слід враховувати значну кількість суб'єктів та об'єктів нормативного регулювання бухгалтерського обліку в установах державного сектору, тому що їхня діяльність досить різноманітна за функціональними ознаками. Це потребує створення гнучкої нормативно-правової бази, що потребує від неї гнучкості та універсальності для різних видів діяльності [4].

Важливо забезпечити відкритість та достовірність інформації про фінансово-економічний стан суб'єкта бухгалтерського обліку державного сектору.

Бюджетний облік не є предметом міжнародних стандартів, тоді як майновий облік поступово переходить до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку для державного сектору IPSAS, що застосовуються в багатьох країнах.

Стандартами IPSAS визначено правила представлення бюджетного результату і переходу від бюджетного до фінансового результату, тому вже сформовано достатній досвід переходу країн на стандарти IPSAS. Такий досвід дозволяє удосконалення системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності з урахуванням вимог IPSAS шляхом:

- запровадження НП(С)БОДС, розроблених з урахуванням вимог IPSAS;

- переходу на єдині методологічні засади бухгалтерського обліку і звітності;
- створення уніфікованої організаційної та інформаційної облікової системи [5].

Реформація обліку на засадах стандартизації, уніфікації та приведення у відповідність з міжнародними вимогами, необхідна для міжнародних інтеграційних процесах, у тому числі у державному секторі національної економіки, з її європейською орієнтацією.

Для модернізації системи обліку в державному секторі пропонується сформувати єдину нормативно-правову базу, адаптовану до міжнародних норм та вимог, удосконалення методології обліку та складання звітності, гармонічне поєднання впровадження IPSAS з реформуванням системи бухгалтерського обліку в Україні з погляду фінансового, науково-методичного та організаційного забезпечення, може забезпечити професійне та якісне запровадження у систему обліку державних підприємств.

Отже, потреба в продовженні реалізації модернізації у державному секторі не викликає сумнівів, адже дотримання світових тенденцій розвитку бухгалтерського обліку залишається найбільш раціональним напрямом оптимізації системи бухгалтерського обліку в бюджетних установах нашої країни.

Список використаних джерел: 1. Сушко Н. Облік і звітність: теоретичні та практичні аспекти. Розроблено експертами Проєкту «ЄС для підсилення державних фінансових систем місцевих урядів» за підтримки Європейського союзу: практичний посібник. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/12576>. 2. Світлична В. Ю. Реформаційні заходи вітчизняної системи бухгалтерського обліку бюджетних установ: основні проблеми та шляхи їх подолання. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 42. С. 372–378. 3. Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі на період до 2025 року: Розпорядження КМУ від 20.06.2018 № 437-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/437-2018-%D1%80#Text>. 4. Розвиток бухгалтерського обліку та оподаткування в Україні: монографія / Т. М. Сторожук, Б. М. Занько, О. П. Колісник та ін.; за заг. ред. Т.М. Сторожук. Ірпінь: УДФСУ, 2021. 256 с. 5. Яровенко Т.С. Бухгалтерський облік в державному секторі України: особливості та перспективи. *Економіка і суспільство*. 2016. № 2. С. 777.

УДК 657.05:336.221

О. А. Юрченко, канд. екон. наук, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування,
О. В. Петраковська, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування,

Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ, Україна

ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ БЕЗПОВОРОТНОЇ ФІНАНСОВОЇ ДОПОМОГИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Ключові слова: облік і оподаткування, безповоротна фінансова допомога, податок на прибуток, спрощена система оподаткування.

На сьогодні є випадки, коли вітчизняні підприємства надають іншим суб'єктам господарювання фінансову допомогу на безповоротній основі у вигляді дарування рухомого або нерухомого майна, перерахування благодійної допомоги (пожертвування) та ін. Нині практика надання і отримання безповоротної фінансової допомоги (далі - БФД) дуже поширена в бізнесі, адже це дуже хороший спосіб поповнити обігові кошти, особливо коли на те є нагальна потреба. Тонкощі обліку й оподаткування такої фінансової допомоги прямо залежать від того, хто й кому її надає.

Проблемні питання у частині обліку та оподаткування безповоротної фінансової допомоги досліджували такі науковці, зокрема: К. Безверхий, І. Вигівська, І. Грабчук, О. Григоревська, Т. Коваль та інші.

Безповоротна фінансова допомога може надаватися дарувальником згідно з договорами дарування та пожертви. Водночас для цілей бухгалтерського обліку БФД можуть вважатися грошові суми, передані (отримані) за іншими договорами.

Юридичні особи та фізичні особи-підприємці при здійсненні такої операції повинні укладати договір дарування. Це може бути дарування як нерухомого майна, так і обладнання, необхідного в господарській діяльності, або інших предметів. Такий договір актуально укладати, коли, наприклад, один суб'єкт господарювання надає іншому допомогу в господарській діяльності.